

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.500

Letna naročnina L. 3.000

Letna inozemstvo L. 4.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 20 (1151)

Gorica - četrtek, 20. maja 1971 - Trst

Posamezna številka L 70

Mali okvir velikega življenja

Dobro leto pred zaključkom prve svetovne vojne, 8. oktobra 1917, je ves slovenski narod z veliko bolečino v srcu sprejel vest o nenadni smrti svojega Mojzesa, dr. Janeza Evangelista Kreka. Tisti, ki so Kreka osebno poznali, so danes stari okrog 70 let in več. Zato je primerno, da se vsaj v kratkem seznanimo z njegovim življenjem in delom, toliko bolj, ker bo, kot slišimo, župnijski dom v Borštu nosil ime tega velikega Slovenca. Pa tudi vsi, ki hočejo kaj koristnega za svoje ljudstvo napraviti kot mladi izobraženci, delavci in študirajoča mladina, imajo v Kreku svoj vedno pomemben vzor.

ZA DUHOVNKA POKLICAN

Dr. Janez Evangelist Krek se je rodil 27. novembra 1865 pri Sv. Gregoriju nad Sodražico (v Ribniški dolini) kot prvorojenec tamkajšnjemu učitelju Valentinu Kreku. Oče je bil doma iz Selca nad Skofjo Loko, torej Gorenjec. Po žilah matere Marije, rojene v Sodražici, pa se je pretakala živahna, vesela ribniška kri. Oče ni mogel imeti posebnega vpliva na sina, ker je imel Janezek ob njegovi smrti šele devet let. Toliko večji vpliv je imela na sinka (poleg njega so bile v družini tri sestre in dva brata) njegova mati, ki je bila globoko pobožna žena in velika dobrotnica siromakov. Po moževi smrti se je preselila v Selca in je v hiši, pododgovani od pokojnega moža, odprla trgovino z mešanin blagom ter prodajalno tobaka.

Krek je dovršil 4. razred osnovne šole v Skofji Loki, gimnazijo pa v Ljubljani. Po maturi je stopil v ljubljansko bogoslovje in imel 23. julija 1888 novo mašo na Brezjah. Zaradi njegove izredne nadarjenosti je poslal tedanji ljubljanski škof Missia mladega duhovnika nadaljevat bogoslovne študije na Dunaj v Avguštinej, zavod za višjo vzgojo duhovščine iz vse Avstrije. Tu je postal 7. maja 1892 doktor bogoslovja. Po treh letih kaplanske službe v Ribnici je bil nastavljen za vikarja v ljubljanski stolnici, hkrati pa je predaval v bogoslovnem semenišču sholastično filozofijo; od leta 1895 je bil redni profesor osnovnega bogoslovja in filozofije ter na tem mestu ostal do leta 1907.

V SLUŽBI SVOJEGA LJUDSTVA

Leta 1897 je bil proti svoji volji izvoljen za poslanca v dunajski parlament; ko je bil po treh letih parlament razpuščen, ni hotel več kandidirati. Pač pa je bil v tem času deželni poslanec in je zelo veliko delal za ljudsko organizacijo v gospodarskem, kulturnem in političnem pogledu. Ko so bile leta 1907 prvič v Avstriji volitve v državni zbor po splošni, enaki in direktni pravici, je bil spet izvoljen v državni zbor.

Zanimivo je, da se je Krek izrekel za novo volilno pravico že leta 1894, in sicer kot prvi duhovnik v državi. Od tako izvoljenega državnega zbora je Krek pričakoval ozdravitev bolnih narodnih razmer v Avstro-ogrski monarhiji. V parlamentu na Dunaju se je poslej Krek bojeval za slovenske narodne pravice in konec maja 1917 sprožil znano majniško deklaracijo, s katero se je slovenski narod odločil za državno združitve izven Avstrije skupaj s Hrvači in Srbi.

Za to veliko misel je sredi prve svetovne vojne Krek nastopil naporno pot po Sloveniji, Hrvaški, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter povsod vnel tako duhovno kot fizično svetlobo. Ko se je jeseni 1917 vrnil s poti po jugu, se je ves izčrpan hotel odpočiti pri prijatelju župniku v Sentjanžu na Dolenjskem, pa je ponoči 8. oktobra istega leta umrl zadet od kapi.

Ta zunanji okvir življenja je bil izpolnjen z neuganim delom na vseh mogočih področjih; uveljavljal se je kot pisatelj in pesnik, kot časnikar, kor organizator delavskega, kmetskega in obrtnega stanu ter kot bleščec govornik za splošno izobrazbo in politično vzgojo. Njegova beseda je znala razjasniti, ogreti in prepričati tako čudovito, da se ni bilo lahko ubraniti moči vpliva in množice so od-

hajale od njegovih govorov polne ognja in prepričanja. Znal je zgrabiti življenje svoje dobe in jo oblikoval, ker je kot genialni videc razumel znamenja novih razmer in potrebe ter jih izkoristil za nagel napredek svojega naroda.

SKRIVNOST NJEGOVIH USPEHOV

Odkod silna ustvarjalnost Krekovega dela in tako rekoč magični vpliv na množice? Razni ocenjevalci njegovega življenja pripisujejo uspeh v prepričevanju, izobraževanju in vodenju ljudskih množic njegovi izredni nadarjenosti, spretnosti, neugnani delavnosti in osebni privlačnosti. A reči moramo, da je prava skrivnost njegovih uspehov v tem, da je vsako, družbeni skupnosti koristno delo opravil kot apostolat prve in največje krščanske zapovedi.

Gorečnost za Boga je posvečevala le ne njegove duhovniške pridige in razlago sv. pisma, temveč tudi borbene govore v parlamentu in na zborovanjih, razpravljanje v časopisih, njegova pota, uspehe in poraze. Vse je ožarjala tudi ljubezen do bližnjega; ta ga je gnala v boj za socialne pravice hlapca Jerneja, za srečnejšo usodo vseh ponižanih in izkoriščanih...

Težko je reči, kdaj je bil Krek bolj prikupen, bolj velik in našim ljudem bolj nesebičen dobrotnik. Teško je reči, kdaj nas bolj zagrabljuje njegov zglede: ali Krek, ki vodi ob nedeljah in praznikih delavce-konzumarje na Smarno goro, jim razlaga lepote Slovenije in jih uči o sredstvih kolektivne obrambe delavskih koristi, ali Krek med bogoslovci ali med študentsko mladino na Prtočju v živahnem razgovoru o tem, za kakšno bodočnost naj se pripravljajo, ali Krek na tribuni avstrijskega parlamenta, ko brani enako volilno pravico, zahteva socialno zavarovanje vseh delavcev in kmetov ali slovensko srednjo šolo, ali Krek na sto in sto zborovanjih, ko odbija napade »naprednih« nasprotnikov in napoveduje vstajenje svojega ljudstva, ali pa Krek, ko po težkem delovnem dnevu in večeru na poti domov k počitku poklekne sredi noči na stopnico pred vrata cerkve Srca Jezusovega sredi Ljubljane in v iskrihi bolečini žalovanja prosi: Gospod, odpusti mi ubogemu!

Zares, prav je zapisal o njem pesnik Oton Zupančič: »Bil je med nami moč kot zrno klen in zdrav; ta, kakor knjige, ljudi je brati znal... V zrcalu vernem, v možu tem, kar je bil, kar bom, vse vidim, vem.«

J. J.

Smrt kardinala Agagianiana

V nedeljo 16. maja je v Rimu umrl, star 75 let, znani kardinal Gregorij Peter Agagianian, do lani prefekt Kongregacije za širjenje sv. vere. Po rodu je bil armenjskega pokolenja in v mladih letih sošolec Stalina v semenišču. Kardinal je postal leta 1946. Po smrti papeža Pija XII. so mnogi pričakovali, da bo izvoljen za papeža. Namesto njega pa je proti vsem pričakovanjem postal papež kardinal Roncalli, ki je dal Cerkev novo usmeritev.

Trikolorizem dviga glavo

Trikoloristi so skupaj z italijansko desnico in fašisti sklicali za preteklo soboto 14. maja v Vidmu manifestacijo, med katero naj bi oživljali stara preživela gesla in obujali spomine, ko je fašizem skupaj z raznimi plačanci in črnosrajčniki strašil po naših krajih.

Vsi demokrati so se odločno dvignili proti taki manifestaciji. Sklenili so iti v protinapad in prirediti isti dan antifašistično manifestacijo. Tudi v deželnem svetu je imela stvar določen odmev, saj so PCI, PSDI, PSI, PSIUP, Furlansko gibanje ter Slovenska skupnost predložili skupno vprašanje deželni odboru, v katerem zahtevajo konkretne korake za

Bližnji vzhod vedno dá govoriti o sebi. Če že ni spopadov med Arabci in Izraelci, pa Arabci sami poskrbijo, da svet govori in piše o njih.

Ni še dolgo tega, ko je bila Jordanija tista država, kjer so bili spopadi med palestinskimi gverilci in vojsko kralja Huseina na dnevnem redu. Sedaj je za senzacijo poskrbel Egipt. Tam je izbruhnil spor med dvema skupinama, ki si že od Naserjeve smrti prizadevata, da postaneta gospodar političnega položaja v državi. Zaenkrat je bila sreča mila sedanjemu predsedniku El Sadatu. Njegov tekmeč Ali Sabri je bil odstranjen in z njim dolga vrsta oseb, ki niso bile zadovoljne s Sadatovim načinom reševanja državnih in družbenih problemov.

ČLOVEK MOSKVE

Ali Sabri se je doslej z nekoliko spremenljivo srečo vse od leta 1952 držal v krogu Naserjevih bližnjih sodelavcev. Od leta 1963 do 1964 je bil celo predsednik vlade. Nato je dobil vidni položaj glavnega tajnika Arabske socialistične zveze. V tistem času je že začel veljati za »sovjetskega človeka« in ta prilastek se ga še sedaj drži.

Morda je ta oznaka le preveč površna, kajti Ali Sabri je bil in je še predvsem egiptovski nacionalist, ki ga tudi Moskva ni nikdar silila v ospredje, niti po Naserjevi smrti ne. Res pa je, da je Sabri eden izmed najbolj levih naseristov — levih po egiptovskih merilih — in da se je vedno zelo vneto zavzemal za hitrejšo uvajanje egiptovskega tipa socializma in za tesno sodelovanje z Moskvo, kjer je bil dokaj reden gost.

Ko se je vrnil v avgustu 1969 z daljšega obiska v Moskvi, je bil obtožen carinskih prekrškov in potisnjen v ozadje. Toda že spomladi naslednjega leta je začela njegova zvezda spet blesteti: dobil je čin letalskega generala in Naser ga je zadolžil za ideološko vzgojo letalcev. Po Naserjevi smrti je Sabri takoj pokazal, da si želi ohraniti svoj močni položaj. Zelo je delal na to, da bi postal prvi podpredsednik države, kar mu pa ni uspelo. Zato se je vrgel na ustvarjanje raznih zavezništva znotraj stranke in si v razmeroma kratkem času zagotovil močno zaledje.

NESOGLASJE V BISTVENIH STVAREH

Spor med Sadatom in Sabrijem je hitro postal očiten. Sabri je

s čedalje večjim nezaupanjem spremljal Sadatove diplomatske pobude, zlasti še prizadevanja, da bi Egipt izboljšal odnose s Severno Ameriko in bi ta posredno nato skušala prisiliti Izrael k popuščenju. Sabri je bil mnenja, da so taki poskusi zblizanja nekoristni. Egipt naj raje krepí svojo vojaško moč in razreši konflikt z vojno.

Drugo jabolko, kjer so se pota obeh državnikov razšla, pa je bila arabska zveza držav. Sabri je bil mnenja, da je zveza Egipta z Libijo in Sirijo preuranjena poteza, ki lahko Egiptu škoduje.

Vrhunec je to Sabrijevo nasprotovanje doseglo v trenutku, ko je konec aprila Sadat ostal v lastni stranki v manjšini in je bil prisiljen sprejeti nekatere popravke, med drugim, da šefi treh držav ne bodo odločali o pomembnih zadevah z glasovanjem — ker bi lahko tako Libija in Sirija preglasovali Egipt — ampak soglasno. Ta dogodek je bil brzkone neposredni povod za Sadatov obračun s Sabrijem.

IZBRUH KRIZE

V četrtek 13. maja je notranje-politična kriza v Egiptu postala očitna: odstopilo je šest vidnih članov egiptovske vlade, dva najvidnejša voditelja Arabske socialistične zveze in predsednik egiptovske skupščine. Ker spadajo vse te osebe v krog somišljenikov Alija Sabrija, je postalo takoj vidno, da gre za nadaljevanje spopada, ki se je pričel pred dvema tednoma s Sabrijevo odstavitvijo.

Predsednik El Sadat je hitro imenoval novo vlado, obenem pa javnost po radiu obvestil, da je Sabri s svojo skupino koval zaroto zoper njega in pripravljal državni udar. Tako so mu pred dnevi skušali preprečiti govor po radiu. Sadat je še povedal, da so vsi, ki so pri tem poskusu sodelovali, že v zaporu in bodo prišli pred sodišče. Medtem je parlament obtoženim odzvel njihovo poslanstvo nedotakljivost. Egiptovska policija je izvršila vrsto aretacij, iz vojske pa so odslovili kar 186 častnikov.

Položaj v Egiptu je povsem miren, kar dokazuje, da je predsednik El Sadat dobil ta svoj prvi neposredni spopad z nasprotniki. Seveda ostaja vprašanje, če je Naserjev naslednik dobil vojno ali samo bitko. Vsekakor je vojska na Sadatovi strani in to znači dosti.

Seveda je vsa svetovna javnost zlasti radovedna, kako bo reagirala Moskva, saj so bile skoraj vse odstranjene osebnosti prosovjetsko usmerjene. Moskovska »Pravda« je že objavila dolg članek o dogodkih v Kairu, a ne izraža komentarjev. Tudi ne omenja Sadatove izjave, da je šlo za zaroto zoper obstoječi režim in za poskus državnega udara. Za »Pravdo« je vzrok odstopa ministrov treba iskati v sporu okrog ustanovitve zvezne države med Egiptom, Libijo in Sirijo.

V Sev. Ameriki so mnenja, da je izbruh egiptovske krize posledica boja za oblast, da pa je utrditev Sadatovega položaja nekaj pozitivnega, saj se s tem večajo možnosti za mirno rešitev krize na Bližnjem vzhodu. Tudi izraelski krogi ugotavljajo, da bo Sadatova zmaga ustvarila vzdušje, ki bo ugodno vplivalo na nadaljnji potek pogajanj.

Nova papeška socialna okrožnica

V petek 14. maja je bila v Rimu objavljena nova papeška socialna okrožnica »Octogesimo adveniensi«, tj. »Ko se bliža osemdesetletnica« prve v vrsti socialnih okrožnic Cerkev »Rerum novarum«, katero je sestavil leta 1891 papež Leon XIII. Nova okrožnica je uradno naslovljena na kardinala Roya, ki je predsednik papeške komisije za »Pravico in mir«. Sv. oče najprej omeni nekaj novih družbenih problemov kot so pretirani urbanizem, povezan s silnim porastom industrializacije, težavni odnosi med mladimi in starimi, dejansko zastavljanje žene.

Sv. oče priznava sindikatom njih važno poslanstvo pri urejanju položaja delavcev, a dodaja, da je treba stavke uporabljati preudarno, zlasti če imajo te neugoden odmev v splošnem gospodarskem po-

ložaju dežele; ko gre za javne usluge, ki so potrebne vsemu občestvu, mora stavka poznati določene meje, preko katerih ne sme iti.

Okrožnica govori nato o novih revežih: o otrocih, zaostalih in starih ljudeh, opozarja na versko in rasno zastavljanje, zahteva čut solidarnosti ter pravico za izseljence in begunce; odklanja reševanje preobljudenosti s splavom in kontracepcijo; človek ima neodtujljivo pravico do razmnoževanja, družba pa naj mu pri tem pomaga z ustvarjanjem novih delovnih mest.

Sv. oče preide nato na ideologije, ki so nasprotne veri ali krščanskemu pojmovanju človeka. Kristjan odklanja marksizem, ker se opira na brezbožni materializem, ker poziva k nasilju in posameznika podreja skupnosti, zanikajoč nadnaravno usmeritev človeka. Kristjan pa odklanja tudi liberalizem, ki povečuje svobodo posameznika brez kake omejitve. Glede socializma sv. oče opozarja, da je treba biti previden. Nekateri kristjani ga gledajo s prijaznim očesom, ker oznanja pravičnost, enakost in solidarnost, pozabljajo pa, da je socializem še vedno vezan v večini primerov na marksistično ideologijo, ki vodi v totalitarne in nasilno družbo.

Kristjan naj se raje drži virov svoje vere, Cerkev in njenega nauka; le tako se bo dalo družbo rešiti birokratičnega socializma, tehnokratskega kapitalizma in avtoritarne demokracije.

Osemdeset let socialne okrožnice »Rerum novarum« je sv. oče sklenil proslaviti preteklo nedeljo z mašo v baziliki sv. Petra, ki se je je udeležilo nad deset tisoč delavcev iz pokrajine Lazio. V govoru je sv. oče razložil, zakaj je bilo potrebno pred osemdesetimi leti objaviti socialno okrožnico. »Ni šlo več za politično vprašanje; šlo je za samega človeka, njegovo dostojanstvo in stisko,« je dejal sv. oče. Cerkev je po svoji naravi zaveznica trpečega človeka, zato trpi s tistimi, ki so lačni pravice in kruha ter se upa zato izrekatí ostre besede zoper bogate, mogočne in samoljubne, ki pozabljajo na vesoljno bratstvo in enakost ljudi. Danes ima Cerkev svoj socialni nauk, ki v luči večnostnih resnic sredi novih časov pospešuje razvoj človeka, usmerjujoč ga k njegovim resničnim časnim in večnim ciljem.

Kriza misijonških šol

Ni dvoma, da so danes tudi misijonške šole v krizi, ne samo zaradi prizadevanj nekaterih držav, da bi jih podržavili, ampak tudi zaradi pomanjkanja sredstev za vzdrževanje. O važnosti teh šol pravi p. Wally Neven iz Afrike: »Kdor bi hotel zaupati misijonške šole, bi naredil veliko krivico kristjanom in mohamedancem, ki so zaupali svoje otroke prav tem šolam. Misijonarji ugotavljamo vsak dan: mohamedanci prav dobro vedo, da je misijonška šola tista, ki najbolje brani osnovne vrednote za človeško življenje, namreč vero v Boga, družino in moralno življenje.«

Sadovi bratoljubja Prehrambeno stanje v Italiji

Jugoslovanske narodnosti ni več

Ko to pišem, se mi zdi, kakor da bi ta svoj magnetofonski trak potisnil nazaj v pretekle mesece. Zadnji monsun je pustil v 24. Parganasu (okrožju v Bengaliji) take sledove, da ne morem mimo njih. Globoka tragedija je vzbudila še globlja čustva dejanskega bratoljubja.

Potem ko je lanski vihar oplazil vse obrežje Bengalskega zaliva, je vsaka vas in vasica postala Benetke. Izpred našega žunišča se bi lahko zapeljali naravnost na morje proti Ceylonu. Prenekaj prebivalcev selišč so odgnali vetrovi in valovi v nepovrat. Rjuhe belih voda, razbičanih od vetrov, so pokrivala polja, kjer je riž padel v smrtno sranje. Kočice so melele izven voda in so se zdele kakor vodne ptice, ki se pozibavajo na valovih morja.

Natovorili smo tri ladjice — »šalti« — z živežem, zdravili in oblekami ter drseli mimo Gopalnagarja, se ustavili v Doričoku ter Malpara in zavozili med Kulerdari. Mali predeli krščanskih vasi so prehajali v velike obsežne vasi hindujcev. Ljudje so molčali in tudi nam se ni dalo mnogo govoriti. Tudi tolažili nismo. Kajti izguba dragih, izguba lastnega doma ima prevelika in pregloboka razmerja, da bi jih mogli meriti s človeškimi besedami.

Ves 24. Parganas, gori do midnapurskih okrožij in Barasat-Hooghly — območje dvakratne Slovenije — so pokrivala vode. Kadar en ud trpi, pravi apostol, občutijo to vsi udje. Prihadaranaika-Upaniśad ima podobno prihodobno, obarvano z orientalsko fantazijo.

Govor, posluš, vid in instinkt so se pripravili, kdo je važnejši. »Brez mene ni mogoče živeti,« je bil ugovor vsakega med njimi. »Pojdite na počitnice,« jim je svetoval Brahma. Odšel je sluh in ko se je vrnil, je videl, da je telo še krepkejšo, kot je bilo pred njegovim odhodom. Tako se je dogajalo tudi ostalim. Naposled se je odločil duh-zavest, da zapusti telo in odide na počitek. Pa so vsi hkrati planili k njemu in ga na kolenih prosili, naj jih ne zapusti, ker bi morali vsi umreti. »Dobro,« pravi duh Brahme, »potem mi darujte daritev v spravo!«

Nauk je v tem, da noben človek in nobena stranka nista sama zase neobhodno potrebna, pač pa vsi potrebujemo drug drugega, a vsi moramo biti na razpolago Duhu kot počelu enote s tem, da razbijamo sebičnost v sebi in se dajemo na razpolago Bogu.

V STISKI SE CLOVEK ODKRIJE

Zavest in duša vse Indije in bi rekel vsega sveta se je zganila in začela pošiljati pomoč Bengaliji. Ameriške in evropske dobrotelne akcije so bile na delu neč in dan. Skoro vsi misijonarji, kar jih je na terenu, so bili zakopani v delo, sprejemali darove in jih oddajali. Šele tedaj sem zares globoko občutil, kaj se pravi biti misijonar, ko sem bil s hindujci v dialogu, brez besed. Nič več nismo bili otok v morju, nič več ghetto.

Začeli so se graditi nevidni mostovi, s katerimi smo povezani še sedaj. V očeh sodelujočih sem bral, kako blizu smo srcu Bengalije. Nekdo poplavljenec je dejal: »Ko so bili kongresisti na vladi, se nihče ni zmenil za nas, ko so komunisti prevzeli vlado, ni nihče prišel, da bi povprašal za nas, ko pride najhujša ura, so z nami samo misijonarji.«

Krščanski pojem o Bogu je, da je Bitje, ki se daje. A On se daje na čudovit način, ne da bi delil miloščino, ki ponižuje tistega, ki jo sprejema, in ga pogosto spravlja v obup, kajti človeku je sladko dajati, a grenko prejemati.

Kadar pa tisti, ki deli darove, daje s prepričanostjo, da je več prejel od obdarovanca kot obdarovanec od njega, potem je to služba božja. Če tega ne delamo, potem zaideemo v slepo ulico in namesto, da bi gradili mostove med sobraty, jih podiramo. Kajti vsak ima pravico, da daje in vsakdo raje daje kakor prejme. Kakšen sijaj opažam na obrazih ubogih, kadar prisledem mednje na tla in me povabijo na preprost obed riža in omake! To je zanje prava »fiesta«. Tretji svet ima tudi pravico, da začne dajati in treba mu je pomagati do tega dostojanstva.

STRAHOTE POPLAVE

Brezdomci so imeli svoje zaščitne centre v Takurpukurju in Kaurapukurju. Odhajali so tja povečini otroci in žene, medtem ko so možje varovali, kar jim je ostalo od povodnji. Nekí mož v pol ure oddaljeni vasi je ostal sam s svojim triletnim sinkom doma. Odšel je za nekaj minut loviti ribe; na povratku je za hišo opazil veliko ribo in zasadil vanjo svoj dolgi trizob. Potegnil je iz vode na vile nabodena sinka, ki se je utapljal za

hišo. Ubožcu je šlo tako na živce, da je vzel vrvi in se obesil.

Na povratku domov smo opazili gručo hindujcev, ki je klicala boga življenja in smrti, HORI, HORI! Eden mladih vaščanov je odšel proti bazarju s čolnom, pa so ga zgrabile roke vrtinčastih vetrov in mu izkopale grob. Čolnič se ni vrnil, dečko pa je priplaval v vas mrtev. Mnogim ni bilo treba izkopati groba ali pripravljati grmade, ker so postali hrana ribam in materi zemlji. Da, edina hrana so bile tedaj ribe, ki so v tisočih splavale iz ribnikov v svobodo. Tudi bogastvo mojega ribnika je šlo isto pot...

UCINKOVITA POMOC CERKVE

Prva pomoč je prišla od matere Terezije. Njen tovarnjak je obstal v blatu, pa so krepka ramena polnila naša skladišča z ameriškimi mlekom v prahu in s pšenico, oljem, obleko. Za njimi so prišle Loretinke in apostolski Karmel z denarjem in rižem. Vlada je odprla svoje silose in BDO je tudi pričel organizirati hranilne karte stradalim. Prostovoljci so se kosali, kdo bo prej na uslugo poplavljenecem.

Škof je sklical sejo misijonarjev 24. Parganas in povedal, koliko denarja je na razpolago. Pripravili smo načrte. Ker je naša fara polna podjetnih ljudi, ki so bili vajeni organizirane dobrotelne, sem prišel z izdelanim programom in naravno — največ »potegnili«. Škof pravi, da je meni težko kaj odrediti, zato je naslednji dan začela organizacija za poplavljenca delati s polno paro, polno mošnjo in z do vrha napolnjenimi skladiščem. Jaz sem samo varoval skladišče in razdeljeval delo. Predsednik okrajnega Panchayata in naša sestra Mauritia sta imela levji del naloge na ramenih.

Vrtovi, živinoreja, ribištvo in mala podjetja so zdaj predmet našega združnega gospodarstva. Sedanji »guru« ali duhovnik te razvijajoče se župnije bo kmalu odšel. Kdaj bo prišel klic od zgoraj, on sicer ne ve, a mora biti pripravljen, pa tudi vse pripraviti za naslednika, ki bo Indijec. Ta ne bo imel slovenskih prijateljev po Sev. in Južni Ameriki ter Kanadi in Evropi, ki bi jim pošiljal S.O.S. in bi mu pomagali graditi ter staviti uboge na noge. Kar ljudje vidijo pri patru, to skušajo v skromnih dimenzijah uresničiti doma.

Kokošjereja je že presegla vsa pričakovanja. 16 družin se je zavezalo, da bodo potom zadruge preplavile trg z jajci. Danes pošiljamo vsak teden preko 1.300 jajc v Kalkuto. Isto nameravamo s prašičjerejo. Amerikanska dobrotelna ustanova CARE nam je odprla neke vrste kapital, ker nam je dala na razpolago, da očistimo skladišča skvarjene hrane, ki zdaj izvrstno služi tistim, ki imajo domačo živinico. Združni svet je letos že presegel 12.000 rupij. Ljudje dobivajo mala brezobrestna ali malo obrestna posojila za umetna gnojila, za nakup volov, da orjejo drugim in zaslužijo, za krave mlekarice, da prodajajo mleko in nekdo je celo odprl pralnico na bazarju.

Sadovi bratoljubja so vidni na novih domovih, ki vstajajo iz razvalin, na novih mostovih, ki so jih gradili darovi bratov in sester po svetu. Naj omenim le gospo Viktorijo Holozan, ki mi že četrtič pošilja iz Sev. Amerike uporabno obleko, blago in šivalni pribor za naše reveže in za našo krojno šolo, ki je v rokah izvrstnih sester apostolskega Karmela. Biser v kroni naše fare pa je Krščanski kulturni center na jugu naše fare, kateremu so botrovali povečini slovenski centri iz misijonskega zaledja, a so mu z osebnimi žrtvami pomagali do ostvaritve predvsem g. Jože Ferkulj in gđ. Pepca Beričičeva iz ZDA, dalje sovaščanka (doma sem iz Vrhnike) gospa Tončka Klammerjeva in g. Stanko Zorko iz Trsta s svojimi agilnimi družbenicami.

P. Jože Cukale SJ

Velik pomen katehistov

Katehisti postajajo danes v misijonih posebno važni, saj v veliki meri morejo nadomeščati duhovnike, ki jih tudi v misijonih zelo primanjkuje. Pri delu za katehiste so se v zadnjem času posebno izkazali Nemci, ki svoje obilne darove za misijone hočejo prispevati prav za katehiste. Sedaj so se posebno zavzeli za to tudi Francozi. V Abidžanu v Slonokoščeni obali v Afriki so ustanovili višjo šolo za versko kulturo, ki ga obiskuje 38 študentov iz 16 francosko govorečih afriških držav. Ti so določeni, da bodo vodili po končanem šolanju višje šole za katehiste v svojih domačih deželah.

Vsa prizadevanja, da bi uravnesili živilsko stanje v Italiji, še niso pripeljala do željenega uspeha. Razlika med uvozom in izvozom živil se je lansko leto še povečala; uvoz je porastel na 1.500 milijard, dočim je izvoz dosegel le 600 milijard lir. Ta razlika je od leta do leta večja in obsega kar 71 odstotkov vsega državnega primanjkljaja.

Kaj Italija največ uraža za prehrano svojega prebivalstva? Na prvem mestu je meso in potem živa živina, ki jo sestavljajo govedo, prašiči in ovce. Pa to še ni vse. Tudi uvoz sira se je povečal, čemur je kriva večja potrošnja in zmanjšana količina mleka za predelavo. Porastel je uvoz oljnatih semen, rastlinskih maščob in celo

oljčnega olja, katerega Italija ne pridela dovolj za svojo porabo. Tudi sladkor je bilo treba uvoziti, ker je bil domači pridelek slab, potrošnja pa večja.

Druge veje kmetijske proizvodnje so bile plodovitejše in njihovi viški so bili izvoženi. Med temi so na prvem mestu razna vina in vermut, potem sledijo moka, testenine, pecivo, riž, sveže sadje in konzerve. Zelenjava in južno sadje so tudi važni za izvoz, vendar so lansko leto rahlo nazadovale.

Kratek pogled na prehranjevalne razmere je zanimiv in poučen predvsem za tiste kmetovalce, ki iščejo novih in zaneslivejših poti v usmerjanju proizvodnje njihovega posestva.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Ne preveč rožnat verski položaj rimskega mesta

Kardinal Dell'Acqua, vikar sv. očeta za rimsko škofijo, je zbral člane rimske kurije in jim podal odkrito in obširno poročilo o verskem stanju v rimski škofiji ter jih tako seznanil z raznimi resnimi težavami, na katere naleti dušnopastirsko delo v Rimu ter jih prosil za sodelovanje in pomoč.

Rimska škofija bi morala biti za vzgled vsem drugim škofijam na svetu, a ni tako. Rimska škofija je štela pred sto leti 240.000 ljudi, danes pa že tri milijone. Vsako leto pride v mesto nad 60.000 novih prebivalcev iz vseh delov Italije, zlasti z juga, kar prinaša vedno nove dušnopastirske probleme.

Od leta 1950 so v Rimu postavili 90 novih cerkva, v delu pa jih je 30. Župnije štejejo navadno po 10.000 ljudi; v sredini mesta so župnije z dva tisoč ljudmi, na periferiji so pa župnije, ki štejejo 40, 60 ali celo 80 tisoč ljudi. V Rimu živi približno 8.000 duhovnikov, a le majhen del teh duhovnikov je zaposlen v dušnem pastirstvu. So nekatere revne župnije, ki imajo 30 ali 40 tisoč ljudi, za katere skrbijo le dva ali kvečjemu trije duhovniki. Ena tretjina rimskih dušnih pastirjev je iz vrst škofijskih duhovnikov, dve tretjini pa sta iz vrst redovnikov.

Pismo sv. očeta ravnateljem Marijinih svetišč

Sv. oče Pavel VI. je vsem ravnateljem Marijinih svetišč poslal posebno pismo. V njem poudarja važnost Marijinega češčenja in spodbuja ravnatelje Marijinih svetišč, naj vsa svetišča postanejo svet kraj, kjer se veliko moli in kjer se verniki

okrepijo v veri in v prizadevanju za mir ter edinstvo v Cerkvi.

Znamke v spomin Tomaža Kempčana

3. maja je francoska pošta izdala posebno znamko v spomin 500-letnice smrti Tomaža Kempčana, ki je znan po svoji knjižici »Hoja za Kristusom«.

Poenostavljena obleka kanonikov

Kongregacija za klerike je lani v oktobru odločila, naj se poenostavijo obleke kanonikov, tako da kanonikom ostane le črna moceta z vijoličastim obšivom. Po tem odloku izgubijo kanoniki vsak znak z rdečo barvo. V Italiji bo ta odlok stopil v veljavo s prvo adventno nedeljo. Jugoslovanska škofovska konferenca pa je na seji 23. aprila odločila, naj se naročila kongregacije čimprej izvedejo.

Novi predpisi o spovedovanju redovnic

Kongregacija za redovnike in svetne ustanove je izdala poseben odlok, ki na novo ureja cerkvene predpise o spovedi in spovedovanju, predvsem pri redovnicah. Posebno važno je naslednje določilo: Da bodo redovnice in novinke imele potrebno svobodo, se morejo veljavno in dopustno spovedati pri katerem koli duhovniku in se zato ne zahteva posebno imenovanje.

Novi sedež azijskih škofovskih konferenc

Azijski škofje so izbrali mesto Hongkong kot sedež glavnega tajništva azijskih škofovskih konferenc. Prvotno je bilo v načrtu, da bo tajništvo v Manili na Filipinih.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Blagoslovitev nove cerkve v Stojakovem je opravil 4. aprila letos beograjski nadškof in apostolski administrator grško-katoliške škofije v Križevcih dr. Gabrijel Bukatko. Na sliki je nadškof s škofovskim pokrivalom in križem v roki, zadaj domači župnik, naokoli verniki

Zadnje zasedanje jugoslovanskih škofov

Od 20. do 23. aprila je bilo v Zagrebu plenarno zasedanje jugoslovanske škofovske konference, na katerem je sodelovalo 27 škofov. Na zboru je bil navzoč kot delegat avstrijske škofovske konference msgr. Štefan Laszlo, škof iz Zeleznega (Eisenstadta) na Gradiščanskem. Že prej pa je nadškof dr. Jože Pogačnik kot delegat jugoslovanske škofovske konference sodeloval na dveh zasedanjih avstrijske škofovske konference.

Najprej so škofje govorili o pripravah na jesensko škofovsko sinodo v Rimu, ki bo razpravljala o službenem duhovništvu in o pravici ter miru v svetu. Pri tej sinodi bosta zastopala jugoslovansko škofovsko konferenco nadškofa Kuharić in dr. Pogačnik. Pri sinodi bo tudi en duhovnik iz Jugoslavije, ki ga bo izbrala zagrebška nadškofija.

Jugoslovanski škofje so sklenili, da se sinodalni načrt o službenem duhovništvu prevede iz latinščine v hrvaški jezik in pošlje vsem duhovnikom obenem z vpra-

šanji, na katera naj odgovorijo vsi duhovniki. Na podlagi teh odgovorov bo škofovska konferenca izdelala svoje stališče in ga poslala škofovski sinodi v Rim, kakor bodo to storile tudi druge škofovske konference po svetu.

Med duhovščino v Jugoslaviji bo izvedena tudi obširna anketa, ki naj bi pokazala duhovno, strokovno, sociološko in ekonomsko stanje jugoslov. duhovščine.

Slovensko romanje z bolniki v Lurd

Od 4. do 11. julija letos bo drugo slovensko romanje z bolniki v Lurd. Vodil ga bo ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik.

Novo poimenovanje hrvaškega zavoda v Rimu

Zavod sv. Hieronima v Rimu, v katerem prebivajo hrvaški duhovniki, ki študirajo na rimskih višjih šolah, se bo od sedaj naprej uradno imenoval »Hrvaški zavod sv. Hieronima«. Spremembo imena je prav gotovo povzročila ustanovitev slovenskega zavoda v Rimu z imenom »Sloveniki«.

Beseda Jugoslovani je v svojem početku v preteklem stoletju pomenila pripadnika enega od južnoslovanskih narodov. Ko je kralj Aleksander leta 1929 uvedel svojo osebno diktaturo, je kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev preimenoval v Jugoslavijo, na splošno vseh, Slovencev, Hrvatov in Makedoncem pa ne, ker je zanimal njihovo lastno narodnostno bit.

Tudi v sedanji Jugoslaviji je bilo do zadnjih časov mogoče, da se je kdo smatral enostavno za Jugoslavana in to uradno navedel kot svojo narodnost. Zadnje ljudsko štetje, ki se je pred kratkim zaključilo, pa te jugoslovanske rubrike ni več imelo.

Vsak prebivalec Jugoslavije je moral navesti svojo pravo narodnost, pa naj bo že Srb, Hrvat, Slovenec, Makedonec, Albanec, Madžar, Nемеc, Slovak, Romun ali celo Rom, kot se sedaj cigani v Jugoslaviji uradno imenujejo. Če kdo svoje narodnosti ni hotel navesti, se je lahko označil za prebivalca določene pokrajine, npr. Dalmatinec, Slavonec, Bosanec, Hercegovce, Banatčan.

Hrvaški krogi so tak način označevanja narodne pripadnosti ogorčeno napadli, češ da je cilj takega ljudskega štetja zmanjšati število Hrvatov v Jugoslaviji. Posebno prepričani so Bosna s Hercegovino hrvaška ali srbska, je slej ko prej živ in povzroča stalno napetost med Zagrebom in Beogradom.

Prebivalstvo Bosne in Hercegovine je razdeljeno po veri v tri velike skupnosti: katoliško, pravoslavno in muslimansko. Pravoslavni se smatrajo za Srbe, katoličani pretežno za Hrvate, muslimani pa se na splošno nočejo opredeliti. Zdi se, da bi v sedanjih razmerah najraje ostali samostojna narodna skupina. Toda če naj veljajo muslimani v Bosni kot neke vrste narodnost, zakaj to ne smejo biti v Makedoniji, kjer jih je tudi precej?

Brez dvoma se zlasti na hrvaški strani pretirava in prehaja že v odvratno dlakopcepstvo, toda dejstvo je, da tudi komunizmu ni uspelo rešiti tega problema, čeprav se je prva leta po vojni s tem zelo postavljala.

Danes je torej tako, da oblasti jugoslovanske narodnosti ne priznavajo več, češ da je preostanek predvojnega »unitarizma« (težnje po zlitju vseh narodov v novega jugoslovanskega). Jugoslovani postane Jugoslovani šele, ko zapusti svojo državo. Ta beseda ima sedaj izključno pomen državljanstva, ne pa narodnosti, kar v inozemstvu težko doumejo, ker navadno enačijo narodno pripadnost z državnostjo.

Znotraj Jugoslavije je v pogledu narodne enotnosti na najboljšem Slovenija, saj je kar 95 % SR Slovenije slovenskega porekla. In vendar! Tudi Slovenci imamo svoj narodnostni spor, ki ga pa ni ustvarila država, temveč Cerkev na Hrvaškem.

Fara Razkrižje blizu Ptujja spada politično v slovensko republiko, cerkveno pa pod Zagreb. Pri zadnjem štetju pred desetimi leti se je kar 93 % prebivalcev javilo za Slovence, zato se že desetletja borijo za to, da bi prišli pod mariborsko škofijo.

Toda zagrebška škofija ostaja gluha. Še več! Župnik Slaviček, hrvaškega porekla, noče ničesar slišati, da bi bilo bogoslujje v slovenščini, čeprav jo precej dobro obvlada. Za Slavička pomeni zahteva po jezikovni enakopravnosti že osebno nasprotovanje in netenje narodnostne mržnje. Tako hrvaška Cerkev čisto po nepotrebnem povzroča v fari narodnostno napetost, kar seveda slabo vpliva na splošno versko stanje v župniji. Je to žalosten primer raznarodovalne politike s strani krajevne Cerkev, kar je v pokoncilskem času res nekaj nepojmljivega in se da pojasniti le s pretiranim hrvaškim nacionalizmom, ki ima tudi v domači Cerkvi zelo veliko oporo.

Pripravlja se nov cerkveni zakonik

Posebna komisija, ki pripravlja nov cerkveni zakonik, je škofom poslala načrt temeljnega zakona Cerkve. Škofje so na prošnji, da povejo svoje mnenje in predlagajo morebitne spremembe in dopolnitve. Kakor je mogoče razvideti iz nekaterih publikacij, je ta načrt naletel na precejšnjo kritiko, češ da se le malo ozira na vse to, kar je in koncil spregovoril in določil o Cerkvi in da imajo škofje premalo časa, da osnutek proučijo.

Občni zbor Slovenske skupnosti

Redni občni zbor Slovenske skupnosti je bil letos zamišljen kot kongres, ki naj traja vsaj dva dni, da bi mogli člani v miru pretresti organizacijske in politične probleme skupnosti, premeriti izhajajočo pot in začetni smernice, ki bodo vodile Slovensko skupnost v prihodnji poslovni dobi, obenem pa utrditi slog in vzajemnost med člani.

Občni zbor je potekal v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah; odprl ga je v soboto 8. maja ob 17. uri predsednik občnega zbora Ivan Princič s pozdravom vsem navzočim in z branjem dnevnega reda. Sledila sta pozdrava gostov: v imenu Slovenske leveice je pozdravil zborovalec prof. Ubald Vrabec in v imenu goriške SDZ Albin Suligoj.

Od treh glavnih poročil, ki so bila za pozdravi na sporedu in so jih podali predsednik Slovenske skupnosti dr. Zorko Harej, politični tajnik dr. Drago Legiša in deželni svetovalec dr. Drago Štoka, objavljamo izvlečke iz poročila dr. Legiša, na ostali dve pa se bomo vrnili prihodnjic.

Politični tajnik dr. Drago Legiša je poudaril, da sta za Slovensko skupnost še vedno polno veljavni načelo združevanja slovenskih političnih sil na Tržaškem in sploh v zamejstvu ter prizadevanje za krepko slovensko politično predstavništvo, ki omogoča, da se narodna manjšina kot posebna jezikovna in zgodovinska skupnost vključi v politično in družbeno stvarnost in s tem prispeva svoj delež pri določanju splošnih smernic političnega in družbenega življenja. Dr. Legiša je nato podrobno govoril o poteku in izidu zadnjih upravnih volitev in o povolilnem delu, ko je Slovenska skupnost pristala na ponovno sodelovanje s strankami leve sredine šele potem, ko je bil sprejet napreden delovni program, ko so bile določene jasne obveznosti glede slovenske manjšinske problematike in ko je bila v Nabrežini zagotovljena izvolitev slovenskega župana.

V drugem delu svojega poročila je dr. Legiša govoril o vlogi in nalogah Slovenske skupnosti v trenutnem političnem položaju. Kot izrazito manjšinska slovenska politična organizacija je njena prvenstvena skrb, da si prizadeva za rešitev in ureditev odprtih slovenskih problemov. V tej zvezi je navedel glavne odločke spomenice, ki so jo podpisali predstavniki vseh Slovencev v Italiji in je bila 3. decembra odposlana predsedniku vlade Colombu. Govornik je tu podčrtal, da je Slovenska skupnost še dalje pripravljena sodelovati z vsemi političnimi in družbenimi silami, ki imajo posluš za manjšinske probleme.

Potem ko je dr. Legiša odločno protestiral proti ravnanju državnih oblasti z Beneškimi Slovenci, katerim še vedno zanikajo pravico do najosnovnejših narodnih pravic, je govoril o odnosih Slovenske skupnosti do sorodnih slovenskih političnih organizacij, in sicer do SDZ v Gorici, SDZ v Trstu in Slovenske leveice. Iz njegovih izjav izhaja, da si bo Slovenska skupnost prizadevala za tesnejšo politično in organizacijsko povezavo z omenjenimi skupinami, kar naj bi olajšalo tudi njeno politično delo med Slovenci v videmski pokrajini.

Ker se zaveda, da so zamejski Slovenci neločljiv del slovenskega naroda — je nadaljeval tajnik Legiša — Slovenska skupnost podpira vse večje stike s Slovenci onstran meje in sicer na vseh področjih.

Navezala je tudi stike s SZDL Slovenije in bi bilo za splošno slovensko manjšinsko stvar koristno, če bi temu vprašanju posvečali še večjo pozornost.

V zadnjem delu svojega govora se je dr. Legiša dotaknil gospodarskih in socialnih vprašanj ter nakazal nekaj smernic za bodoče delo. Omenil je končno vprašanje mladine, kateri naj Slovenska skupnost na stečaj odpre vrata, da bo lahko kritično spremljala politično delovanje in vanj prinesla nekaj svojega navdušenja in poštvovalnosti.

Občni zbor je nadaljeval z delom drugi dan, to je v nedeljo 9. maja ob 9. uri, ko so bila krajša poročila prof. Maksa Saha o šolskem problemu, ing. Vremca o regulacijskih načrtih, prof. Tula o vlogi Slovenske skupnosti, prof. Peterlina o mladinskem vprašanju, Igorja Tute o Mladinski skupini in Marija Maverja o dveh popravkih in dodatkih členom pravih Slovenske skupnosti.

Razpravi je sledila razrešnica dosedanjim vodstvenim organom in njej volitve za novo predsedstvo občnega zbora ter novi svet Slovenske skupnosti. Volitve so se nadaljevale še popoldne od 16. do 20. ure. Rezultate volitev smo objavili v naši prejšnji številki.

Prijetno srečanje v Katol. domu

Srečanje goriških Slovencev z gojenci malega semenišča v Vipavi preteklo nedeljo v Katoliškem domu je res lepo uspešno. Udeležba je bila nad vse pričakovane velika, mladi gostje pa so s svojim nastopom vse navzoče v polni meri zadovoljili.

Ker so prišli dijaki v Gorico na povabilo goriške Duhovske zveze, jih je najprej pozdravil njen predsednik dr. Franc Močnik. Nato je povzel besedo dr. Tone Požar, ravnatelj malega semenišča. Povedal je, da je večina nastopajočih prvič prišla čez mejo in da so veseli, da so med brati po krvi, duhu in veri. Polni so občutkov spoštovanja do slovenske goriške skupnosti, ki si je iz lastnih sredstev zgradila tako lep Katoliški dom ter razvija vsestransko kulturno-prosvetno dejavnost.

Semeniški zbor je nato zapel štiri duhovne pesmi; prva med njimi je bila »Oče naš« v stari cerkveni slovenščini.

Spiritual malega semenišča v Vipavi je potem spregovoril o lepoti duhovniškega poklica. Ugotovil je, da potrebuje današnji svet nov lik duhovnika. Ta lik se je v zgodovini že večkrat menjal, a poslanstvo duhovnika kljub temu ostaja vedno isto. Duhovnik je človek, v katerem je prisoten ter deluje vsi in poveljani Kristus. Je živo orodje Kristusa, ki mu omogoča, da osebnost posega v svet in ga rešuje. Zato je duhovnik božji pooblaščenec, varuh božjih interesov med ljudmi, kašipot k Bogu, delavec božjih skrivnosti, glasnik vselega oznanila, dobri pastir. Tudi današnjemu človeku je Bog potreben, čeprav se tega ne zaveda. Svetu tehnike je treba prineči dopolnilo duha. Odtrgan od Boga postane človek do sebe in drugih nečloveški. Le Kristus ga lahko reši tesnobe nesmisla življenja, praznine duha in obupa. Jezus je kamen, ki so ga zidarji naše družbe zavrgli, pa bo postal vogelnji kamen bodočega človeštva. Danes bje ura Jezusa Kristusa, zato bje tudi ura za njegovega duhovnika, za duhovniško službo

in duhovniški poklic. Odločitve so sicer danes redkeje, a zato stvarnejše, bolj doživete, manj romantične, a bolj trezne in življenjske. Prav tak lik duhovnika še vleče in bo vedno bolj vlekel.

Po topljem govoru g. Benedetiča je spet nastopil semeniški zbor, to pot s petimi pesmimi svetne vsebine. Zbor je prav lepo uglašen. Vodi ga dr. Požar. Njegova največja težava je v tem, da se vsaka štiri leta, kolikor traja študij v malem semenišču, vsi gojenci popolnoma zamenjajo. Sledilo je predvajanje barvnih slik o življenju vipavskih semeniščnikov, ki jih je prav tako predvajal dr. Tone Požar. Vmes je marsikaj nam neznanega povedal. Do leta 1958 je bilo to semenišče le internat, gojenci pa so hodili na gimnazijo v Ajdovščino. Po ukinitvi gimnazije so cerkvene oblasti organizirale privatno višjo gimnazijo z lastnim profsorskim zborom. Letos je v semenišču 70 gojencev iz vseh treh slovenskih škofij, bilo jih je pa že tudi 91. Do sedaj je izšlo iz vipavske šole 184 maturantov; 122 se jih je odločilo za duhovništvo.

Po skioptičnem predavanju je semeniški zbor še enkrat nastopil s štirimi pesmimi, nato pa dodal še Vodopivčovo »Zabav«. Z gromkim ploskanjem je občinstvo dalo priznanje tem mladim fantom, bodočim slovenskim duhovnikom. Dal Bog, da bi njih nastop pripomogel h kakemu duhovniškemu poklicu tudi pri nas v zamejstvu na Goriškem! —Jk

Novo zapostavljanje slovenskih šolnikov

Nepričakovano so se slovenski šolniki znašli pred novo diskriminacijo. Prosvetno ministrstvo je sporočilo, da ne priznava veljavnosti usposobljenostnega izpita iz slovenskega jezika in slovstva. Profesorji slovenščine so naredili ta izpit, ker so ga tukajšnje šolske oblasti od njih zahtevale, da so smeli poučevati na slovenskih srednjih šolah.

Na diplomu o opravljenem usposobljenostnem izpitu piše, da je omenjeni izpit veljaven za poučevanje slovenskega jezika in slovstva na kateri koli srednji šoli, torej tudi na državnih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom.

Spričo zavlačevanja pri urejanju službene položaja slovenskih profesorjev in pomanjkljivih zakonskih predpisov je ta ukrep toliko bolj nerazumljiv in krivičen ter postavlja v dvom resno voljo prizadeatih dejavnikov, da rešijo pereče probleme slovenskih šol.

Velika ogorčenost in razočaranje vlada

in duhovniški poklic. Odločitve so sicer danes redkeje, a zato stvarnejše, bolj doživete, manj romantične, a bolj trezne in življenjske. Prav tak lik duhovnika še vleče in bo vedno bolj vlekel.

Po topljem govoru g. Benedetiča je spet nastopil semeniški zbor, to pot s petimi pesmimi svetne vsebine. Zbor je prav lepo uglašen. Vodi ga dr. Požar. Njegova največja težava je v tem, da se vsaka štiri leta, kolikor traja študij v malem semenišču, vsi gojenci popolnoma zamenjajo.

Sledilo je predvajanje barvnih slik o življenju vipavskih semeniščnikov, ki jih je prav tako predvajal dr. Tone Požar. Vmes je marsikaj nam neznanega povedal. Do leta 1958 je bilo to semenišče le internat, gojenci pa so hodili na gimnazijo v Ajdovščino. Po ukinitvi gimnazije so cerkvene oblasti organizirale privatno višjo gimnazijo z lastnim profsorskim zborom. Letos je v semenišču 70 gojencev iz vseh treh slovenskih škofij, bilo jih je pa že tudi 91. Do sedaj je izšlo iz vipavske šole 184 maturantov; 122 se jih je odločilo za duhovništvo.

Po skioptičnem predavanju je semeniški zbor še enkrat nastopil s štirimi pesmimi, nato pa dodal še Vodopivčovo »Zabav«. Z gromkim ploskanjem je občinstvo dalo priznanje tem mladim fantom, bodočim slovenskim duhovnikom. Dal Bog, da bi njih nastop pripomogel h kakemu duhovniškemu poklicu tudi pri nas v zamejstvu na Goriškem! —Jk

Nastop cerkvenih pevskih zborov v Veroni

V nedeljo 2. maja se je v Veroni zbralo 2.300 cerkvenih pevcev, članov 70 cerkvenih pevskih zborov, ki so sodelovali pri slovesni maši. Ta prvi vsedrjavni shod cerkvenih pevcev je organiziralo Društvo sv. Cecilije z namenom, da pospeši poživitev cerkvenih pevskih zborov v Italiji.

stih smo bili na Brezjah. Spet pred Marijinim oltarjem! Kdo ve, če ne zadnjic? Tako sem 1. avgusta 1958 na prvi petek ob spominu na očeta in mater opravil sv. mašo pri Mariji Pomagaj, kateri sta me priporočila 7. decembra 1908, ko sem se vračal iz bolnišnice domov s celo nogo, katero mi je hotel zdravnik sprva odrezati.

Po gornji Savski dolini nas je nato vodila pot. Onstran vasice Rateče smo se ustavili, posedli na trati in použili nekaj sadja. Meja je bila nekaj korakov pred nami, tam na daljnem hribu pa so kipele v nebo Sv. Višarje. Tako lepo jih je bilo videti, a zame so bile tisti hip nedosegljive.

Po počitku smo zavili v Planico, da sem si ogledal slovite skakalnice, ki so kar tri. Dr. Šubic se na smučanje dobro razume; zato je bila njegova razlaga zelo strokovna, zame pa odkritje novega sveta.

Sedaj pa proti Vršču! Cesto so med prvo svetovno vojno zgradili ruski ujetniki. Lična kapelica pod vrhom v vzhodnem slogu spominja na te vojake, ki so pri delu izgubili življenje.

Čudovit razgled se nudi s te ceste. Pri-sojnik, Razor, Kepa z druge strani, Moj-

zaradi tega med slovenskimi profesorji in v njihovi sindikalni organizaciji, ki preučuje vrsto protestnih akcij in pritožb, med temi tudi stavko.

Promocija

Pred kratkim je na ljubljanski univerzi diplomiral iz gozdarstva Hilarij Sosič, sin pokrajinskega odbornika Slovenske skupnosti inž. Milana Sosiča. Novemu diplomirancu čestitamo.

Uspehi svetoivanske srednje šole

Tehniki nemške televizijske mreže iz Münchna snemajo niz oddaj o Italiji. V Trstu so med drugim intervjuvali deželnega svetovaleca Slovenske skupnosti dr. Štoka ter obiskali slovensko srednjo šolo »Sv. Ciril in Metod« pri Sv. Ivanu. Snelci so se zaustavili pri ravnatelju šole prof. Žetku ter posneli slovensko učno uro v I.a razredu. Učno uro je s svojimi učenci pripravila prof. Zora Rebula.

Na isti šoli je bila 7. maja notranja slovesnost, na kateri so podelili priznanje ter denarno nagrado učenki I.a razreda Suzani Pertot, ki je dosegla ob zaključku prvega polletja drugi najboljši uspeh med učenci vseh nižjih srednjih šol v Italiji. Nagrado podeljuje založba »F. Motta« iz Milana. Omenjene slovesnosti se je udeležil opolnomočeni predstavnik založbe. Prisoten je bil tudi predstavnik šolskega skrbništva dr. Mai.

Stiki med tržaško in ljubljansko univerzo

Pred kratkim je predaval na pravni fakulteti tržaške univerze prorektor ljubljanske univerze prof. Janez Milčinski. V svojem predavanju je priznal slovenski strokovnjak za sodno medicino prikazal položaj in dolžnost sodnomedicinskega izvedenca v jugoslovanski zakonodaji. Predavanje sodi v okvir izmenjav med slovensko in tržaško univerzo.

Nagrajeni živinorejci na Colu

Na nedavni razstavi sivorjave alpske pasne na Colu so nagradili naslednje živinorejce: Jožeta Lazarja, Emila Ravbarja, Ivana Skabarja, Emila Puriča, Karla Skabarja, Antona Guština in Karla Miliča. Razstavo je organizirala republiška občina s sodelovanjem kmetijskega nadzorništv.

Seja prve rajonske konzulte

Pred dvema tednoma se je sestala prva rajonska konzulta v tržaški občini. Na sedežu decentrirane upravne enote pri Sv. Soboti so se sestali krajevni svetovalec Sv. Ane, Kolonkova in naselja Sv. Sergija. Seje se je udeležil tudi tržaški občinski odbornik za decentralizacijo Vignini, ki je spregovoril nekaj pozdravnih besed. Za predsednika omenjene rajonske konzulte so po dogovoru med vsemi strankami, razen misovcev, izvolili demokristjana Hlacio. Postavljena je bila zahteva, naj bo že na prihodnji seji prisoten tolmač za slovenščino, ter da naj bo v rajonskih uradih zagotovljeno uradovanje tudi v slovenščini.

★

Za Baragov dom v Ricmanjih: Klabjan Marij, Ricmanje, 5.000; Sabadin Mira, Domjo, 5.000; Ana Marija Zlobec 20.000 lir.

strovka nad tabo. In ko prideš na prelaz, te pozdravijo Kanin, Mangart in Jalovec.

Na samem Vršču sta kar dve koči. Kdor bi se na prelazu ne ustavil, bi dokazal, da nima smisla za prirodno lepoto. Tudi sestop v dolino Soče je veličasten. V drznih serpentinah se cesta spušča v Trento. Pri srcu sem čutil veliko veselje, da so ti kraji spet v Sloveniji. Pa bi morali biti tudi tisti onkraj prelaza Predel do Sv. Višarj in še čez!

POGOVOR O NASI BOLECINI

Naslednji dan me je obiskal moj nekdanji sošolec in sosed v zadnji klopi v tretjem gimnazijskem razredu v St. Vidu pri Ljubljani. To je bil čas prve svetovne vojne. Kako sva tedaj z Jožetom modrovala o bodočih slovenskih mejah! Se Oglej in Grače sva Sloveniji prisvojila.

»Vidiš Janez — je Jože dejal, — stvari so se razvijale dosti drugače kot sva si midva predstavljala. Lahki so v svojem pohlepu po tuji zemlji vključili v svojo državo to, kar nikdar ni bilo italijansko. Koliko lepih sanj se je razblinilo v nič. Kaj vse smo morali pretrpeti pod fašisti! In potem je prišla ta meja, ki je za nas Slovence še vedno krivična.«

Slovensko gledališče in Teatro stabile v Jugoslaviji

Ansambla Slovenskega gledališča in Teatro Stabile sta v dneh od 6. do 10. maja skupno gostovala v Jugoslaviji, in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Slovensko gledališče je uprizarjalo Smoletovo »Antigono«, Teatro Stabile pa se je predstavilo s komedijo »Maldobrie« (Potegavščine) Carpinterija in Faragune.

Pobudo za gostovanje je dala italijansko veleposlanstvo v Beogradu. Sele na predvečer odhoda slovenskega dramskega ansambla je vodstvo Slovenskega gledališča prejelo zagotovilo od pristojnih oblasti v Rimu, da bodo finansirali gostovanje. Sicer bi gostovanje Slovenskega gledališča odpadlo.

Opčine

Dne 29. junija, na praznik apostolov Petra in Pavla, bo slavil 50-letnico mašništva naš rojak g. Jožef Vidau. Za duhovnika so ga namreč posvetili 29. junija 1921 v stolnici sv. Justa v Trstu. Po službovanju v nekaterih krajih tržaške škofije je postal župnik v Rodiku, kjer je moral zaradi slabega zdravja stopiti v pokoj. Tam tudi živi. Sli smo ga obiskat, da bi kaj več zvedeli o tem svojem duhovniku.

G. Vidau je začel obujati spomine. Pred nami je razvil vsa leta priprave na poklic. Najprej vsakodnevno pešačenje v gimnazijo v Trst s tolikimi Openci in Openkami, poleg tega pa še delo na kmetiji.

Kakor drugi fantje, je moral tudi on obleči vojaško suknjo. Kot podčastnika

V nedeljo 23. maja ob 16.30 na praznik Matere in Kraljice bo kot vsako leto na Vejni

**SV. MAŠA
ZA SLOVENSKE VERNIKE**

Po maši bo

KONCERT MARIJINIH PESMI

ki ga priredi Zveza cerkvenih pevskih zborov.

so ga poslali na rusko fronto, kjer je padel v ujetništvo. Kmalu so ga osvobodili. Med nekajmesečnim počitkom je doma delal in se obenem pripravljaj na izpite iz bogoslovja. Nato je moral na zapadno fronto. Njegovi sovrstniki so prejeli mašniško posvečenje že l. 1918, medtem ko je moral on prekiniti študije in stopiti pod orožje. Tako je mogel zaključiti pripravo na duhovniški poklic šele l. 1921. V samem Rodiku si je od Boga izprosil kar tri dobre duhovnike, katerim je zares duhovniško pomagal do cilja.

Zato smo ga povabili, naj bi v rojstni vasi in v domači cerkvi sv. Jerneja daroval svojo zlato mašo dne 29. junija ob 11. uri. V Rodiku pa jo bo daroval ob tem jubileju na nedeljo 4. julija.

Tako vabimo že sedaj tudi vse župljane in še druge rojake k duhovni pripravi na to slovesnost in seveda na sam praznik. Naj bo naša molitev za duhovniške poklice verna in zaupna. Saj nam je Kristus zatrdil, da nas bo vedno uslišal, če ga homo prosili v njegovem imenu. Razmere so danes podobne onim iz prve svetovne vojne: polni trebuhi, a nemir src; veliko besed, a malo dejanj; nešteto želja, a le malo veselja; nič koliko humanizmov, a malo ljubezni do človeka; skoraj nič konkurence (»žetev je velika, a delavec je malo«).

Ali bi ne mogel zato vsakdo izmed nas na svoj način pomagati, da bi nam mogli oznanjevalci Besede še lomiti kruh življenja? **V. Zerjal**

† Msgr. Janez Hladnik

126 V SLUŽBI
CERKVE IN NARODA
(SPOMINI)

V Crničah sem se hotel še posebej ustavit. Morda ni iz nobene župnije toliko slovenskih priseljencev v Argentini kakor prav iz vipavskih Crnič. Takoj so župnikovi sosedje zvedeli za mojo navzočnost, kajti ustavil sem se, kot je bilo naravno, pri župniku Kodriču. Ljudje so me obdali in moral sem odgovarjati na sto vprašanj.

Se v Batuje sva s solkanskim kaplanom pohitela. Tam sem našel častiljivega gospoda Filipiča, že sedemdesetletnika. Za duhovnika Davida Doktoriča v Urugvajju se je zanimal, če še živi in da naj ga pošteno oštejem, ker je pozabil na zvestega prijatelja. In mnoge pozdrave je naročil za Cirila Jekšeta, iz Sel pri Batujah doma, ki je bil petnajst let brezplačen in poštvovalen organist pri slovenski službi božji na Paternalu v Buenos Airesu.

Noč se je že delala, ko sem se s sprem-

ljevalcem še enkrat ustavil v Crničah, da še kaj povem o svojcih, ki živijo v Argentini.

V KRALJESTVU GORA

Za slovo mi je hotel dr. Šubic napraviti še posebno veselje: »Jutri gremo pa čez Vršč.« tako je napovedal.

Zgodaj smo vstali. Cesta ob Soči je bila že polna kolesarjev, ki so hiteli v cementarno Anhovo na delo. Potegnili smo do Tolmina, potem pa se obrnili ob Soči proti nekdanji Sveti Luciji, ki je sedaj Most na Soči. Nato smo se držali železnice, ki pelje v Podbrdo in skozi predor na gorensko stran.

Iz Podbrda se da priti preko Petrovega brda na bohinjsko stran. Nova cesta, še ne dolgo dodelana, se pne na Jelovico in doseže višino 1191 m. Tu se potnik lahko še enkrat ozre na selške hribe in toliminske gore, takoj nato pa zablesti v vsej mogočnosti veličastni Triglav. Morda ga ne bom nikdar več tako lepega in tako blizu videl kot sem ga imel pred seboj tisti hip.

Cesta se spusti na Nemški Rovt in že smo bili v Bohinjski Bistrici. Hitro smo pognali proti Bledu in še dalje. Ob enaj-

(Se bo nadaljevalo)

Goriški nadškof v Mirniku in Skrljevem

Mirnik in Skrljevo, dve majhni in skoraj pozabljeni vasi ob skrajnem robu slovenskih Brd sta v nedeljo 16. maja doživeli slavo, kakršnega ne pomnijo mlajše generacije. Obisk nadškofa msgr. Cocolina je bila priložnost, da so se farani obeh narodnosti, slovenske in furlanske, ki tu živita, srečali v iskrenem sosedstvu in prijateljstvu.

Obe vasi sta bili okrašeni s slavoloki in cvetjem; številni transparenti pa so v obel jeziki pozdravljali skupnega pastirja. Slovesnost se je začela v cerkvi v Mirniku, ki je bila nabit polna. Nadškof je med mašo pozdravil Slovence, potem pa je imel daljši govor v italijanski. Bila je tudi birma. Med birmanci sta bili dve Slovenki iz Skrljevega in sicer Marina Perigoj in Marina Sgubin. Po obredu je bila na župnijskem vrtu zakuska, katere so se udeležili skoraj vsi farani.

Se lepše pa se je izvršil obisk škofa v zaselku Skrljevo. Kaj podobnega ta vasi še ni doživela. Zbrali so se skoraj vsi Slovenci, kar jih še živi na tem zadnjem obronku goriške nadškofije. Prišli so tudi pevci iz Golega Brda z jugoslovske strani. V mali cerkvi je zadonela slovenska pesem z neverjetno silo in svežostjo. Italijanski gostje pa so se še enkrat prepričali, kako globoko je zakoreninjena med Slovenci ljubezen do lepe pesmi. Mnogi, zlasti starejši ljudje, so bili ganjeni do solz. Tudi tu je bila po končanem cerkvenem obredu zakuska v prostori ljudske šole. Potem je g. nagšof obiskal nekatere domove in se po očetovsko pozanimal za probleme, ki tarejo naše ljudi v tem odmaknjem zaselku. Bilo je že pozno zvečer, ko je visoki gost zapustil prijazno vasico.

Problem duhovniških poklicev in semenišča

V četrtek 13. maja je bilo v goriškem semenišču srečanje škofijskih duhovnikov. Skupaj naj bi temeljito preresetali problem duhovniških poklicev in semenišča ter izdelali dolgoročen delovni načrt.

Uvodne misli je podal goriški nadškof msgr. Cocolin. Zastavil je prisotnim več vprašanj: je v sedanji dobi laicizacije, sekularizacije in upadanja rojstev semenišče kot ustanova še aktualno? Se v njem gojenci oblikujejo v resnične osebnosti? Jih morda ločenost od družine in družbe ne odtuja od sveta, med katerim bodo morali enkrat delovati? V kateri dobi se mlad človek bolj odzove božjemu klicu: pred puberteto ali po njej? Položaj je resen: v malem semenišču je 28 gojencev, v velikem deset. Vsi soo odgovorni za porajanje novih poklicev. Potrebno je načrtno delo v okvirju občestva. Novi časi zahtevajo novo gledanje in novo mišljenje. Zlasti pa je potrebna povezanost s škofom.

Slovenski duhovniki so nato v svoji študijski skupini ugotovili, naj vzgoja v družini, v šoli in tudi v semenišču stremi najprej po tem, da se mlad fant izoblikuje v pristinega človeka, nato v apostolsko zavzetega kristjana in zadnja stopnja tega razvoja bo lahko duhovniški poklic.

Premalo s tem v zvezi razlagamo splošno duhovništvo. Malo semenišče naj predvsem oblikuje osebnost. Treba je izkoreniniti miselnost, da je malo semenišče nujen pristop k duhovništvu. Ker hodijo sedaj gojenci malega semenišča v državne šole, ni več ovir, da ne bi v njem živeli tudi slovenski dijaki, saj bodo lahko na prejšnjem obiskovali slovenske srednje šole. Trenutno ni nobenih izgledov za nove poklice med Slovenci. V III. letniku bogoslovja je sicer bogoslovec, ki je po očetu in materi Slovenec, a je šel skozi italijanske šole. Vendar ima voljo, da se priuči slovenščini in deluje kasneje med slovenskimi verniki. Višje bogoslovje naj bi bilo za vso našo deželo v Vidmu, toda goriški bogoslovci naj bi stanovali v Gorici. Ves težki problem slovenskih duhovnikov v goriški nadškofiji pa je označil g. Marjan Komjanc z ugotovitvijo, da je povprečna starost 26 slovenskih duhovnikov, ki so še v aktivnem dušnem pastirstvu 59 let, najmlajši pa ima 43 let.

Seja izvršnega odbora SLG v Gorici

V ponedeljek 17. maja se je sestel v Gorici izvršni odbor Slovenskega ljudskega gibanja in pretresel vrsto vprašanj, ki zadevajo slovensko skupnost na Goriškem.

Med drugim je razpravljal o tekočih upravnih problemih goriške občine, o katerih je poročal občinski odbornik dr. D. Paulin ter o zadevi solvenskih šol s posebnim ozirom na težko stanje strokovne šole, ki je brez primernih prostorov.

Odbor je tudi sklenil, da skliče sejo sveta v ponedeljek 24. maja ob 21. uri, da ta širši organ SLG pregleda sedanji politični položaj ter zavzame stališče do trenutnih perečih problemov.

Stevecerjan

Preteklo soboto 15. maja se je v Sturjah pri Ajdovščini poročil Boris Hladnik z domačinko Lucijo Kete. Boris Hladnik je že vrsto let odbornik in aktiven član SKPD »F. B. Sedej«, zbora in ansambla »L. Hlede«. Novemu paru želita tako društvo »F. B. Sedej« kakor ansambel veliko sreče na novi življenjski poti.

Izlet Zavoda sv. Družine

Tudi letos je vodstvo Zavoda sv. Družine v Gorici organiziralo 15. maja za svoje gojence in gojenke majniški izlet, ki je vse udeležence na moč zadovoljil. Cilj izleta je bil mogočni svet Dolomitov.

Pot je vodila skozi Vittorio Veneto v obnovljeni Longarone, kjer skoraj ni več videti posledic strašne katastrofe, ki je zadela kraj 9. oktobra 1963. Naslednji cilj je bila romarska cerkev Marije milosti v kraju Alleghe, od koder je čudovit pogled na mogočno goro Civetta. Tam je zavodski duhovnik g. Jurak opravil sv. mašo, čemur je sledilo v bližnjem kraju Caprile kosilo.

Nato se je pričel najlepši del vožnje. V strmih in drznih ovinkih se je cesta dvignila od tisoč metrov na prelaz Falzarego, ki leži 2117 m nad morjem. Postanek na tem prelazu je bil doživljaj posebne vrste: povsod vrhovi s snegom pokriti in od sonca obsijani, snega na pretek za kepanje, pa še gorska kapelica Marijinega obiskanja, kjer so bile šmarnice. Verjetno so v njej prvič bile slovenske pete litanije Mater božje. Povratek je bil čez Cortino in prelaz Mauria (1298 m), kjer je bil zadnji postanek. Utrujenji, a srečni zaradi uspelega izleta so vsi člani skupine poldrugo uro pred polnočjo spet bili doma, spomini na razna doživlja pa bodo ostali za dolgo vtisnjeni v mlada srca.

ZA KMETOVALCE

Vojaški dopust za kmečke sinove

Tudi letos bodo kmečki sinovi, ki služijo vojaški rok, lahko prosil za 10-dnevni dopust za čas žetve odnosno pobiranja pridelka, če njihove družine nujno rabijo delovno pomoč. Dopust in potrební čas za vožnjo je možno izkoristiti le enkrat v sončnem letu in kadar vojaške dolžnosti dopuščajo. Vsa ostala pojasnila nudijo kmečki sindikati.

Drž. prispevek na oljnata semena

Pridelovalci oljnatih semen in sicer oljnatih repice in sončnice prejmejo ob prodaji semen državní prispevek, ki pa ni stalen, ampak niha vsak teden v razmerju s cenami na tržišču.

Inž. Janko Košir

Visok obisk na Sv. gori

Sv. gora je v pomladanski obleki zadočila znova svojo lepoto in privlačnost. Se zmeraj je najlepša izletniška točka v okolici Gorice, primerna zlasti za tiste, ki ljubijo mir in tišino.

Se privlačnejša je seveda Sv. gora za Marijine častilce, ki poleg miru in lepega razgleda najdejo tam gori še Mater božjo na vedno lepo okrašenem oltarju, v veliki in zbrani baziliki. Dobro zato, da Sv. gore ni še zajel veliki turizem.

To Marijino svetišče je v letošnjem majniku doživelo visok obisk. Po 36 letih je namreč prišel na vizitacijo general frančiškanov p. Konstantin Kossler. Dospel je iz Rima na letališče v Ronkah dne 4. maja; nato je takoj odšel na Sv. goro. Tu je prespal in naslednje jutro somaševal s svetogorskimi patri. Zatem je obiskal Kapelo in se tam srečal z vsemi patri frančiškani, ki delujejo na slovenskem Primorskem. Iz Nove Gorice je odšel na Brezje in se ustavil nato v Ljubljani. Tudi tukaj je imel srečanje s frančiškani iz raznih postojank, ki jih imajo v Ljubljani in na Gorenjskem. Z vsakim patrom in

Češnje brez črvov

Pri nas so češnje pogostokrat črvice, posebno tiste vrste, ki pozno dozori. Črvice povzročajo češnjeva muha, ki odlaga jajčeca na nezrele plodove; ličinke ali črvice, ki se izvalijo, se zavrtajo v plod in ga znotraj objedo. Zgodnje vrste češenj so navadno zdrave, ker muhe zaradi hladnega vremena še niso vzletele in odložile jajčec.

Danes imamo proti češnjevi muhi zelo učinkovita sredstva. Brž ko muha začne odlagati jajčeca, moramo češnje škropiti. Pravi trenutek nastopi, ko se češnje začne barvati tj. ko se začne kazati blede rdeča barva. Lahko pa si tudi bliže ogledamo plodove, ki so najbolj izpostavljeni soncu in se prvi začne barvati; če na njih opazimo podolgovata jajčeca, belkaste barve in približno pol milimetra dolga, je treba takoj škropiti.

Zadostovalo bo eno škropljenje s fosfornimi esteri kot je npr. Rogor L 20, katerega rabimo 100 gr na 100 litrov vode. Rogor spada med citotrope, prodre v notranjost češnje in zastrupi črva. Poleg tega pripada 3. razredu, kar pomeni, da ni preveč nevaren za človeka in je zato v prosti prodaji. Po škropljenju traja njegova nevarna doba 20 dni po zakonu. Zatiranje češnjevega črva je torej enostavno in zato bo lahko vsakdo z malo truda pridelal zdrave češnje.

Bralci pišejo

Da bomo vedeli...

V nedeljo 25. aprila je bilo v štedenjskem »Domu« srečanje z uredništvom mladinskega lista »Ognjišče«. Uredniki so pojasnili, kako je prišlo do ustanovitve lista, kako se je list razširil, kdo ga bere itd. Iz poročila o tem srečanju, ki ga je objavil »Katoliški glas«, je razvidno, da je list pisan za mlade od 14. do 25. leta in da se tiska v 86.000 izvodih. Iz izjave poročila je razvidno, da se je srečanja udeležil tudi dopisnik »Primorskega dnevnika« tov. Stojan Spetič.

Zanimalo nas je zato poročilo Stojana Spetiča (mislimo, da je njegovo), ki ga je objavil »Primorski dnevnik« 27. aprila. In smo ga prebrali. Zato si dovoljujemo nekaj vprašanj: Zakaj ni dopisnik povedal, da so »običajni bralci« Ognjišča prav mladi ljudje? da list izhaja v tako visoki nakladi? v čem se razlikuje »koncilski duh« Ognjišča od »koncilskega duha« tukajšnjega katoliškega tiska? zakaj govori samo o »preprostih vernikih«? katere so značilnosti »pseudokatoliškega tiska« v Gorici in Trstu? kaj zahteva krščanska etika od časnikarskega poročevalca? za kakšno zavajanje gre?

šk.

Slabo informiran dnevnik

Dijaki liceja »F. Prešeren« v Trstu so priredili pred kratkim v telovadnici svoje šole proslavo, med katero so se spomnili narodnosvobodilne borbe. Brali so pisma na smrt obsojenih antifašistov ter nekaj pisem Pinka Tomažiča. Nekaj misli pa sta povedali dijakinji Ivašičeva in Rebulova.

Krajše poročilo je o proslavi prinesel tudi »Primorski dnevnik«, ki pa je zamoledal dejstvo, da so dijaki na proslavi brali tudi Balantičeve pesmi. Ni kaj reči k temu zelo »objektivnemu« pisanju slovenskega tržaškega dnevnika!

bratom je osebno govoril. Tudi šolske sestre sv. Frančiška je želel srečati in se z njimi porazgovoriti. V Ljubljani je obiskal slovenskega metropolita nadškofa dr. J. Pogačnika.

Za temi obiski in srečanj v Ljubljani je odpotoval v Novo mesto, kjer je številen frančiškanski samostan. Iz Novega mesta ga je pot zanesla še v Maribor, da še tam vidi, kako živijo in delujejo njegovi redovniki. Tako je frančiškanski general Kossler ostal v Sloveniji skoro cel teden od 4. do 10. maja, ko je odšel na Hrvaško.

P. Konstantin Kossler je nemškega rodu, rodil se je pa v Braziliji, kamor so se njegovi predniki izselili. Govori vse večje svetovne jezike in je silno razgledan mož. S svojim obiskom v Sloveniji po 36 letih je napravil na vse najlepši vtis.

Opomba: Izrabimo to priložnost, da vodstvu svetišča na Sv. gori znova povemo željo Marijinih romarjev, naj bi tudi med tednom imeli eno sv. mašo ob primerni dopoldanski uri. Ob 6.30 je za večino vernikov odločno prezgodaj.

Lahka atletika. V soboto 14. maja so se vršile goriške občinske Mladinske igre v lahki atletiki. Udeležili so se jih tudi najmlajši »atletiči« Olympije, in sicer deset po številu. Rezultati niso bili sicer preveč dobri, toda tekmovalci so pokazali dobro voljo in potrdili prisotnost Olympije na Mladinskih igrah.

Na lahkoatletskih stezah pa bi se morali sedaj vaditi in tekmovali tudi mladinci in starejši. Res je, da so zadnji dnevi šole, toda nekaj časa se pa le dobi za treninge in vaje, brez katerih ni uspehov in rezultatov. Bolj nekdo napreduje v lahki atletiki, večji uspeh lahko doseže v odbojki, več slovesa bo prinesel Olympiji.

Nekateri mladinci so tekmovali preteklo nedeljo v Trziču in se takole odrezali: Marko Kranner 10,20 v metu kroglice; Ianniello 10,82 v metu kroglice; Ghiotto 5,82 v skoku v daljavo.

★

Pojasnilo dopisnikom. Ze nekaj tednov potrebuje pošta s Tržaškega v Gorico po tri dni. Tako smo vse dopise, ki so bili odposlani v ponedeljek 10. maja in namenjeni za prejšnjo številko, prejeli en dan po paginaciji, tj. v četrtek 13. maja. Zaradi tega ni bila najavljena med drugim šolska prireditev v Rojanu 16. maja kakor tudi ne pogovor za okroglo mizo 19. maja v prostorih Mladinskega krožka v Dolini. Ker bo nered na pošti verjetno še nekaj časa trajal, svetujemo dopisnikom, da važne stvari, za katere želijo, da pravočasno izidejo, pošiljajo ekspresno kot nekateri že delajo.

★

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 23. do 29. maja 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za harfo. 11.15 Oddaja za najmlajše: J. Swift: »Potovanje v Liliput«. Tretji del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.30 R. Simoni: »Zaton«. Igra v treh dejanjih. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. 17.00 Tržaški mandolinški ansambel. 17.35 Misli in nazori - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za srednje šole. 18.50 Deželni skladatelj: M. Kogoj. 19.15 Zbor »A. Illersberg«. 21.20 Romantične melodije.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Otroci pojó. 19.10 N. Zorzon: Zgodbe iz življenja v ladjedelnici. 19.25 Mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice. 20.35 Donizetti: »Ljubezenski napoj«, opera v dveh dejanjih.

Sreda: 11.30 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. 17.35 Slovareček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. 18.50 Koncertisti naše dežele: Miloš Pahor in Dina Slama. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 »Gor in dol po sred' vasi«. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Po društvih in krožkih: Prosvetno društvo »S. Kosovel« iz Ronk. 18.30 Janko Ban: Srečko Kumar in njegov zbor. 19.10 Pisani balončki - rad. tednik za najmlajše. 20.35 R. di San Secondo: »Poveljnik morja in duša«. Enodejanka. 21.15 Italijanske orgelske skladbe iz 16. in 17. stol.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 12.00 Kitarist Batista. 12.10 Slovenska ljudska umetnost in obrt. 17.20 Govorimo o glasbi, pripravlja J. Ban. 18.30 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 19.15 Od humanoida do robota (7) »Cesarjev slavček«. 19.25 Vokalni kvartet in tercet, ki ga vodi U. Vrabec. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.35 Folklorni plesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Tone Penko: Skrivnostni svet žuželk. 16.10 Operetne melodije. 16.30 Dekameron: »Martellino«. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu. 17.20 Za mlade poslušavce: Sobotni sestanek - Sčepce poezije - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Otroški zbor RTV Beograd. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Probleme je treba reševati zakonito in po predpisih«. Izvaja Radijski oder.

OBVESTILA

Začetek legalne ure. Tudi letos bo v Italiji v veljavi poletna ura. Opolnoči od 22. na 23. maj bodo vse ure pomaknjene za 60 minut naprej, na kar naj ne pozabijo tudi naši bralci, da v nedeljo 23. maja ne bo kakšnih neljubih presenečenj. Istočasno z legalno uro začne veljati na železnicah poletni vozni red. Tako legalna ura kot poletni vozni red bosta trajala do sobote 25. septembra opolnoči.

Romanje v Bologno 5. in 6. junija. Vpisovanje se zaključi 25. maja. Na razpolago je še nekaj mest. Pot bo vodila iz Gorice skozi Standrež in Sovodnje. Udeleženci iz teh krajev lahko vstopijo v avtobus doma. Povratek iz Bologne skozi Ravenna, kjer bo postanek.

Gostovanje Slov. gledališča v Standrežu. Slovensko gledališče iz Trsta bo v soboto 22. t. m. ob 20.30 predvajalo v župnijskem domu v Standrežu Brancatijevo komedijo »Raffaele«.

Fotografski natečaj v Standrežu. Pripravljali odbor za »Praznik špargljeve«, ki se bo pričel v soboto 29. maja 1971 v Standrežu, razpisuje fotografski natečaj s tematiko »SPARGLJI«. Pogoji so naslednji: natečaja se lahko udeleži vsakdo, ki prebiva v Standrežu; najmanjši format fotografije naj bo cm 18x24 v črno-beli tehniki; vsakdo lahko predstavi največ do pet fotografij; ocenjevalna komisija, ki jo bo imenoval odbor, bo nagradila tri najboljše fotografije; fotografije je treba predložiti v zaprti kuverti, v kateri naj bo tudi manjša kuverta s priimkom, imenom in naslovom udeleženca; dela je treba predložiti najkasneje do 20. ure 27. maja 1971, in sicer v gostilni Gabro na trgu ali pri Majdi Zavadlav (v Brajdi); vpisnina za vsako fotografijo je lir 200; nagrajena in tudi ostala dela bodo razstavljena ves čas praznika špargljeve.

Skavtinja in skavti v Trstu vabijo na svojo vsakoletno prireditev, ki bo v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v nedeljo 23. maja ob 17.30. Na sporedu so veseli prizori, film o taboru, rajanje, petje skavtskih pesmi.

DAROVI

V spomin preminule tete č.s. Kriste Brumat darujeta namesto cvetja na grob Vesna Vrtovec 20.000 lir za Zavod sv. Družine, Uljana Salamon pa prav tako 20.000 lir za Alojzijevišče.

Za Zavod sv. Družine: N. N., Mavhinje, 5.000 lir.

Ob srebrni maši dr. Angela Kosmača, ker ji ni mogel prisostvovati, daruje Edi Fischer iz Trsta 500 lir za Baragov dom v Ricmanjih in 1.500 lir za cerkev v Stojakovem.

Za Finžgarjev dom na Opčinah: dr. Egidij Vršaj 5.000 lir.

Za obnovitev župnijske cerkve na Opčinah: (od 16. 4. do 7. 5. 1971): Jurca A. 400; Skerlavaj A. 1.000; N. N. (Č.) 5.000; Brišček-Skerlavaj A. 4.000; Vidau J. 2.000; Iurlan-Zolija M. 2.000; Malalan M. 2.000; Straus-Capponi, ob poroki, 2.700; Holstein-Dolenc M., v spomin ob obletnici smrti moža in hčerke 10.000; Garavello-Clementi, ob krstu sinčka Fabija 4.000; Tavčar 500; Ličen M. 1.000; Skabar 10.000; Vremec L. 2.000; Dolenc-Sosič P., v počastitev spomina Sosičevih in Dolencvih 20.600; Babič B. 5.000; Skerlavaj T. 1.000; v cerkvi 16.005 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Zahvala

Ob svojem srebrnem mašniškem jubileju sem prejel številne čestitke župljanov, sobratov, sodelavcev, prijateljev in znancev. Ker mi je stvarno nemogoče, da bi se vsem osebno zahvalil, naj mi bo dovoljeno, da to storim po časopisu, ki ga mnogi herejo. Naj Bog vsem obilno povrne! Se posebna zahvala vsem onim, ki so se ob tej priložnosti velikodušno spomnili na Baragov dom v Ricmanjih.

Dr. Angel Kosmač

Trgovina konfekcija Moncaro išče vajenko ali vajenca od 16. do 20. leta s prakso ali začetnika z znanjem slovenščine. Lahko tudi samo za poletno sezono.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpeca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo